

FACULTY OF ECONOMICS

THAMMASAT UNIVERSITY

FACULTY OF ECONOMICS, THAMMASAT UNIVERSITY

เศรษฐศาสตร์ ตลาดวิชา

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

สิงหาคม 2014

การปฏิรูปเศรษฐกิจประเทศ:

ความจริงกับสิ่งที่ควรจะเป็น

ศ.ดร.สกันธ์ วรรณวิวัฒนา

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประเทศไทยระยะนี้กำลังอยู่ในกระแสการปฏิรูปประเทศ การปฏิรูปที่สำคัญอย่างหนึ่งคือด้านเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งรองรับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่างๆ ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ กลไกสำคัญหนึ่งที่สามารถช่วยส่งเสริมการปฏิรูประบบเศรษฐกิจคือเครื่องมือการคลังต่างๆ ทั้งการแก้ไขเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่กระทรวงการคลังเรียกร้องมานานแต่ไม่เคยได้รับการตอบสนองจากฝ่ายการเมืองในภาวะการณ์ปกติ หรือความพยายามผลักดันเสนอให้มีการออกกฎหมายภาษีทรัพย์สินและภาษีมรดก ตามกระแสเรียกร้องเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศ

การปรับปรุงภาษีที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบการคลังของประเทศ ที่โดยปกติจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา เพราะเครื่องมือการคลังนอกจากมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแล้ว ยังเป็นกลไกสำคัญที่ใช้เพื่อชี้นำโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ควรจะเป็นในระยะยาวได้อีกด้วย

การปฏิรูปโครงสร้างการคลังจะส่งผลต่อพฤติกรรมวิถีชีวิตของประชาชนในระยะสั้น ซึ่งในช่วงเวลาปกติที่นักการเมืองที่มาจากทางเลือกตั้งมักจะกลัวการเสียคะแนนความนิยมจะไม่ยอมทำหากมาตรการที่นำเสนอออกมานั้นจะทำให้ประชาชนรู้สึกเดือดร้อน แม้ว่าจะเป็นมาตรการที่ดีต่อประเทศก็ตาม เวลานี้ทุกๆ คนจึงคิดว่าน่าเป็นโอกาสเหมาะสมที่ฝ่ายข้าราชการประจำจะนำเสนอการปฏิรูประบบการคลังได้เต็มที่ เพื่อช่วยวางกรอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

แต่น่ากังวลว่าโอกาสของการปฏิรูปโครงสร้างการคลังเพื่ออนาคตประเทศจะติดกับดักเพียงแค่การคิดปรับปรุงอัตราภาษีบางประเภทหรือการใช้จ่ายบางรายการที่มีอยู่เดิมแล้วเท่านั้น ตัวอย่างที่เห็นผ่านมาคือการปรับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่กระทรวงการคลังเรียกร้องมานานให้ปรับอัตราเพิ่มขึ้น เพราะศักยภาพการหารายได้ทีลดน้อยลงไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายตามนโยบาย ทั้งที่เกิดจากนโยบายประชานิยมหรือตามรายการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยของหน่วยงานราชการต่างๆ ก็ตาม

โจทย์ใหญ่ขณะนี้คือทิศทางการปฏิรูปการคลังเพื่ออนาคตประเทศคืออะไร หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้อย่างกระทรวงการคลังยังไม่เคยออกมาบอกว่าต้องการอะไรจากการปฏิรูปที่พยายามผลักดันกันอยู่ และผลที่ได้รับนั้นจะนำพาประเทศไปสู่อะไร ไม่อยากให้โอกาสการปฏิรูปนโยบายการคลังต้องสูญเปล่าเพียงคิดว่าจะหารายได้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้นอย่างไร หรือจะตัดลดรายจ่ายที่อาจไม่ชอบใจหรือก่อปัญหาแก่ระบบงบประมาณออกไปเท่านั้น

การจะตอบคำถามว่าเราต้องการอะไรจากการปฏิรูปเศรษฐกิจครั้งนี้ ควรต้องหันกลับไปมองทั้งปัญหาของประเทศที่ต้องรับการแก้ไขที่ถูกหมักหมมไว้จากอดีต และการพิจารณาออกแบบจัดระบบโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ที่ตีในอนาคตว่ามีอะไรบ้าง ตัวอย่าง ปัญหาเฉพาะหน้าขณะนี้คือความพยายามรักษาวินัยการคลังของรัฐบาล ที่มีปัญหาจากนโยบายประชานิยมที่ผ่านมาและรายจ่ายอื่นๆ ที่ถูกกำหนดฝังติดไว้ในระบบงบประมาณจากนโยบายหาเสียงทางการเมืองต่างๆ เป็นเรื่องน่าตใจที่การพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558 วาระแรกโดย สนช. ที่เพิ่งผ่านไปสดๆ ร้อนๆ ได้สะท้อนความพยายามรักษาวินัยการคลังดังกล่าว

แต่ยังมีปัญหาอื่นๆ ที่ต้องการเอาใจใส่อย่างจริงจังจากรัฐบาลใหม่ที่กำลังจะเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ มาขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งบางเรื่องต้องมีแผนและกลยุทธ์ที่ชัดเจน และความกล้าหาญตัดสินใจที่จะทำเหมือนการตัดสินใจนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในครั้งแรก ที่หากไม่อยู่ในช่วง รสช. สมัยนั้นการผลักดันออกภาษีดังกล่าวก็คงเป็นไปได้เช่นเดียวกัน

ปัญหาของประเทศมีอีกมากที่ต้องการการประสานบูรณาการมาตรการของหลายหน่วยงานรัฐเข้าด้วยกัน เช่น การลดการพึ่งพิงเศรษฐกิจต่างประเทศ ความสามารถในการตัดสินใจในการลงทุนของภาครัฐในระยะยาวจะมีกรอบวิธีการอย่างไรไม่ให้นักการเมืองเข้ามาแทรกแซงเหมือนที่ผ่านมา การส่งเสริม SMEs อย่างเป็นรูปธรรมกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของประเทศที่อันดับความสามารถการแข่งขันของประเทศไทยตกต่ำลงเรื่อยๆ ตามการประเมินขององค์กรระหว่างประเทศหลายๆ แห่ง ที่มีแต่หยิบยกตัวอย่างมากล่าวอ้างกัน แต่ไม่เคยมีฝ่ายไหนออกมาบอกว่าจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้กันอย่างไร ประเด็นเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องการความเป็นผู้นำ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือความโปร่งใสในการทำหน้าที่ เพราะจะมีผู้ส่วนได้เสียจากผลการตัดสินใจเสมอ กระแสสังคมตอบรับการปฏิรูปเพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศครั้งนี้แล้ว อย่าให้โอกาสที่ดีแบบนี้ต้องสูญเสียไปอย่างเปล่าประโยชน์ คิดอย่างเป็นระบบ เห็นเป็นรูปธรรม ทำอย่างจริงจัง โปร่งใส เชื่อว่าจะทำให้รัฐบาลใหม่สามารถคืนความสุขแท้จริงให้กับประเทศได้

ทั้งนี้ รายละเอียดเพิ่มเติมของแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจไทยต่างๆ นั้น ทางคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะจัดงานแถลงข่าวในหัวข้อ “เศรษฐกิจไทยภายใต้รัฐบาล คสช: อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ” ในช่วงปลายเดือนกันยายน และขอเชิญผู้สนใจทุกท่าน โดยผู้สนใจสามารถเข้าไปดูรายละเอียดงานดังกล่าวใน www.econ.tu.ac.th หรือโทรศัพท์มาที่ 02-613-2404 ได้